

Täby kommuns

Riktlinjer för nationella minoriteter och minoritetsspråk

Fastställt av: Kommunfullmäktige
Beslutat datum: 2019-11-04

Reviderat datum:

Dirariernr: KS 2019/252-09

Dokumentansvarig: Ann-Charlotte Mann, chef avdelningen för verksamhetsstöd och utveckling, kommunledningskontoret

Avdelning/enhet som upprättat dokumentet: Utredningsenheten

Dokumentet gäller för (målgrupp): Täby kommuns samtliga verksamheter

Dokumentet gäller till och med: Tills vidare

Innehåll

1	INLEDNING	3
1.1	Bakgrund	3
1.2	Syfte.....	3
1.3	Lagkrav.....	3
1.4	Definitioner.....	4
1.5	Målgrupp	4
1.6	Kopplingar till andra styrdokument	5
2	RIKTLINJER	5
3	UPPFÖLJNING & REVIDERING	5

1 INLEDNING

1.1 Bakgrund

För att en grupp ska räknas som en nationell minoritet i Sverige krävs bland annat att den har en egen religiös, språklig eller kulturell tillhörighet, en uttalad samhörighet och en strävan att behålla sin identitet samt att den har befolkat landet under lång tid. I Sverige räknas judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar som nationella minoriteter.

De nationella minoriteternas rättigheter utgör en integrerad del av det internationella ramverket till skydd för de mänskliga rättigheterna, exempelvis *FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter* (artikel 27).

De nationella minoriteternas rättigheter i Sverige beskrivs framför allt i *lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk* (minoritetslagen), som trädde i kraft 2010. Lagen utgår från Europarådets *ramkonvention om skydd för nationella minoriteter* och *europaisk stadga om landsdels- eller minoritetsspråk*.

1.2

En rad ändringar i lagen trädde i kraft 2019 i syfte att kommunerna ska förhålla sig mer aktivt och strategiskt till minoritetspolitiken. Ett av sätten att åstadkomma det var att införa lagkrav på att kommuner ska anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. Kommunledningskontoret har därför tagit fram dessa riktlinjer.

1.3 Syfte

Dessa kommunövergripande riktlinjer syftar till att vägleda verksamhetsområdena i arbetet med minoritetslagen.

1.4 Lagkrav

Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk (minoritetslagen) är en rättighetslag som reglerar förhållandet mellan de nationella minoriteterna och det allmänna. Den innehåller både ett grundskydd, som gäller hela landet, och särskilda bestämmelser för finska, meänkieli och samiska inom de kommuner och regioner som utsetts till förvaltningsområden. Täby kommun ingår inte i något förvaltningsområde.

Nedan följer de delar av lagen som har relevans för kommuner som inte ingår i något förvaltningsområde.

Inflytande och delaktighet

- Förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med minoriteterna i sådana frågor.

Samråd enligt första stycket ska ske genom att förvaltningsmyndigheten för en strukturerad dialog med de nationella minoriteterna i syfte att kunna beakta deras synpunkter och behov i myndighetens beslutsfattande (5 §).

- Förvaltningsmyndigheter ska särskilt främja barns och ungas möjligheter till inflytande och samråd i frågor som berör dem och anpassa formerna för detta till deras förutsättningar (5 a §).

Information

- Kommuner och landsting ska informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och det allmännas ansvar enligt denna lag och de föreskrifter som denna lag hänvisar till (3 §).

Myndighetsbemötande

- Utanför ett förvaltningsområde har enskilda rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid muntliga och skriftliga kontakter i förvaltningsmyndigheters ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part, om ärendet kan handläggas av personal som behärskar minoritetsspråket (9 §).
- Förvaltningsmyndigheter ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli respektive samiska där detta behövs i enskildas kontakter med myndigheten (11 §).
- Förvaltningsmyndigheter får bestämma särskilda tider och särskild plats för att ta emot besök av enskilda som talar finska, meänkieli respektive samiska, samt ha särskilda telefontider (12 §).

Främjande och synliggörande

- I språklagen (2009:600) anges att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken.

Det allmänna ska även i övrigt främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt (4 §).

Äldreomsorg

- En kommun som inte ingår i något förvaltningsområde ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller en väsentlig del av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska, om kommunen har tillgång till personal med sådana språkkunskaper (18 a §).
- Kommunen ska inom ramen för sådan omsorg som erbjuds enligt 18 a § beakta de äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet (18 b §).
- Kommunen ska informera den som ansöker om bistånd inom ramen för äldreomsorgen om möjligheterna till sådan service och omvårdnad som anges i 18 a § (18 c §).

Mål och riktlinjer

- Kommuner och landsting ska anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete.

Uppgifter om mål och riktlinjer som har antagits enligt första stycket ska på begäran lämnas till den myndighet som har uppföljningsansvar (5 b §).

1.5 Definitioner

Med *främja* avses att det allmänna genom aktiva åtgärder och handlingar ska stödja språkens och kulturens fortlevnad.

1.6 Målgrupp

Dessa riktlinjer riktar sig till samtliga verksamhetsområden och förtroendevalda i Täby kommun.

1.7 Kopplingar till andra styrdokument

Mot bakgrund av att all tillämplig lagstiftning ska följas ska hänsyn tas till minoritetslagen i all verksamhetsplanering. Dessa riktlinjer ska följas vid arbete där minoritetslagen är tillämplig och där arbetet även omfattas av andra styrdokument.

2 RIKTLINJER

Varje verksamhetsområde ska inventera de befintliga rutiner och arbetssätt med anknytning till minoritetslagen som finns inom respektive ansvarsområde. Genom en bedömning av vilka lagkrav som är relevanta ska verksamheterna identifiera vilka utvecklingsbehov som finns. Utifrån detta fastställs en handlingsplan. Handlingsplanen ska säkerställa att verksamhetsområdet lever upp till kraven i lagen.

Handlingsplanen tas fram i samband med ordinarie verksamhetsplanering och integreras i verksamhetens ordinarie planeringsarbete. Uppföljning görs som en del av ordinarie planerings- och uppföljningsprocess.

Vid förfrågan eller internrevision ska handlingsplaner och rutiner kunna visas upp.

3 UPPFÖLJNING & REVIDERING

Vid iakttagna utvecklingsområden i riktlinjen ansvarar kommunstyrelsen för att genomföra en översyn och vid behov föreslå förändringar.